

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

838

Vragen van het lid **Kat** (D66) aan de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen over *het artikel «Voedselbank Almere kan drukte bijna niet aan»* (ingezonden 5 juli 2022).

Antwoord van Minister **Schouten** (Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen) (ontvangen 25 november 2002). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3824.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Voedselbank Almere kan drukte bijna niet aan»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u het bericht dat er een groter beroep wordt gedaan op armoederegelingen en voedselbanken?

Antwoord 2

Te veel mensen kampen in Nederland met ernstige geldzorgen. Door de hoge energieprijzen, krappe woningmarkt en hoge inflatie staat de bestaanszekerheid van een groeiende groep mensen onder druk. Hierdoor kunnen mensen zich genoodzaakt voelen aanspraak te maken op hulp van de voedselbanken of andere lokale armoederegelingen. Dit betekent dat er een groter beroep wordt gedaan op de lokale voedselbanken, aldus Voedselbanken Nederland. Ook de partijen verenigd binnen Sam& melden dat er een toename zichtbaar is in de aanvraag van voorzieningen in natura voor kinderen. Deze signalen baren mij zorgen en de bijbehorende ervaringsverhalen die ik hoor, zijn schrijnend.

Het kabinet heeft daarom op Prinsjesdag diverse maatregelen aangekondigd. Zo is er een uitzonderlijk koopkrachtpakket tot stand gekomen² en zijn

¹ Almere1, «Voedselbank Almere kan drukte bijna niet aan», (Voedselbank Almere kan drukte bijna niet aan – 1Almere).

² Zie de koopkrachtbrief van 20 september jl.

aanvullende maatregelen aangekondigd, waaronder een prijsplafond voor de energierekening en een tijdelijk noodfonds³.

Ook via de aanpak geldzorgen, armoede en schulden⁴ wil het kabinet geldzorgen voorkomen en aanpakken.

Vraag 3

In hoeverre heeft u er zicht op of de beschikbare middelen van lokale organisaties voldoende zijn om aan deze toegenomen vraag tegemoet te komen en is er sprake van het ontstaan van wachtlijsten?

Antwoord 3

Hoewel het kabinet geen uitputtend zicht heeft op de beschikbare middelen van alle (lokale) organisaties die zich inspannen om armoede tegen te gaan, is in de afgelopen periode wel bij belangrijke armoedeorganisaties gevraagd naar de actuele ontwikkelingen. Zo signaleren de voedselbanken en de partijen verenigd in SAM& dat het aantal aanvragen toeneemt. Achter deze toename gaan financiële problemen van mensen schuil. Het kabinet heeft daarom op Prinsjesdag maatregelen aangekondigd op het terrein van koopkracht en de energierekening.

Het kabinet stelt in 2022 bovendien 35 miljoen euro incidentele middelen beschikbaar aan gemeenten om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp te kunnen geven.

Met betrekking tot de voedselbanken is het van belang dat deze voldoende voedsel hebben om hun klanten te bedienen. Toegang tot voldoende (gezond) voedsel is essentieel in het tegengaan van gezondheidsachterstanden, waar de doelgroep een hoger risico op heeft. Op 4 oktober jl. heb ik u via de brief over de stand van zaken geldzorgen, armoede en schulden geïnformeerd over de ondersteuning die het kabinet aan Voedselbanken Nederland (VBNL) biedt.⁵ Zo is afgesproken dat VBNL het resterende deel van de eerder verstrekte subsidie van vier miljoen euro, indien nodig, nog dit jaar volledig kan inzetten om voedsel in te laten kopen. Ook zullen VBNL en SZW bezien hoe partijen in de maatschappij meer gemobiliseerd kunnen worden om in deze moeilijke maanden extra ondersteuning te bieden aan de voedselbanken. Verder heb ik de bereidheid uitgesproken om, indien nodig, in 2023 aanvullende middelen ter beschikking te stellen.

Vraag 4

Herkent u het beeld dat deze toename mede wordt veroorzaakt door mensen die boven de armoedegrens leven maar toch niet rond kunnen komen?

Antwoord 4

Ja, dit gaat gepaard met veel stress bij deze huishoudens. Het kabinet heeft dan ook op Prinsjesdag een uitzonderlijk koopkrachtpakket gepresenteerd en aangegeven dat het kabinet een prijsplafond wil invoeren voor de energierekening. In aanvulling hierop heeft het kabinet in de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden oog voor werkenden met een laag inkomen. Zo zal deze groep bijzondere aandacht krijgen in de aanpak van niet-gebruik van financiële ondersteuning.

Vraag 5

In hoeverre lukt het voedselbanken en armoedeorganisaties om deze groep te bereiken?

Antwoord 5

De laatste jaren is er meer aandacht gekomen voor mensen die werken, maar toch moeite hebben om rond te komen. Deze aandacht is belangrijk, het is een start om het taboe rond geldzorgen te doorbreken. Deze groep mensen maakt door schaamte en/of onbekendheid met regelingen niet altijd gebruik van bestaande ondersteuningsmogelijkheden. Het tegengaan van «niet-

³ Zie de brief van de Minister van Financiën over aanvullende maatregelen energierekening van 20 september jl. (Kamerstuk 29 023, nr. 354)

⁴ Kamerstuk 24 515 nr. 643

⁵ Kamerstuk 24 515, nr. 648

gebruik» van de ondersteuning die er voor hen beschikbaar is, is één van de acties uit de aanpak geldzorgen, armoede en schulden.

Voedselbanken en andere armoedeorganisaties streven er, in samenwerking met gemeenten, naar om bestaande en nieuwe doelgroepen zo goed mogelijk te bereiken. Hiervoor hebben zij lokale en landelijke acties. Voedselbanken Nederland werkt met het project Onder de Radar aan het proactief bereiken van zoveel mogelijk mensen die in aanmerking komen voor hulp. De partijen verenigd binnen Sam& hebben met subsidie van het Ministerie van SZW een toolkit ontwikkeld om kinderen van werkende ouders met een laag inkomen beter te bereiken.⁶

Vraag 6

Kan het zijn dat bepaalde groepen worden uitgesloten van armoederegelingen vanwege hun bruto inkomen, terwijl hun besteedbare inkomen hen wel afhankelijk maakt van ondersteuning?

Antwoord 6

Ja, dat kan. Gemeenten zijn vrij om een eigen keuze te maken in de inkomensnorm die zij hanteren voor minimaregelingen. Deze regelingen verschillen per gemeente en elke gemeente bepaalt aan welke (inkomens)isen inwoners moeten voldoen om hier aanspraak op te maken. Gemeenten kunnen individueel maatwerk bieden als de situatie daarom vraagt, bijvoorbeeld met de bijzondere bijstand.

Vraag 7

Bent u bereid in gesprek te gaan met voedselbanken en lokale organisaties om te bespreken hoe ook deze nieuwe groep goed bediend kan worden?

Antwoord 7

Ik ben voortdurend in gesprek met diverse maatschappelijke organisaties, waaronder de voedselbanken. Deze organisaties waren intensief betrokken bij de totstandkoming van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Ook recent heb ik nog met diverse partijen, zoals Voedselbanken Nederland, overleg gehad. De komende tijd zal ik in gesprek blijven met betrokken partijen ver ondersteuning van de doelgroep die geraakt wordt door de stijgende voedselprijzen. Daarbij zet ik mij samen met alle partners in om deze nieuwe groep zo goed mogelijk te bedienen.

Vraag 8

In hoeverre hebben gemeentes moeite om geld vrij te maken voor lokale armoederegelingen vanwege de toegenomen druk op deze voorzieningen?

Antwoord 8

Het kabinet ontvangt signalen, onder meer van gemeenten maar ook van mensen zelf, dat mensen zich grote zorgen maken over het feit dat met name huishoudens met lage inkomens hard worden geraakt door de uitzonderlijk hoge inflatie. Daarom heeft het kabinet maatregelen rond koopkracht en de energierekening getroffen. Bovendien stelt het kabinet in 2022 een bedrag van 35 miljoen euro aan incidentele middelen beschikbaar aan gemeenten voor gerichte hulp via vroegsignalering en de bijzondere bijstand. Daarnaast stelt het kabinet structureel 120 miljoen euro beschikbaar voor de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Een substantieel deel van dit bedrag (40 miljoen euro structureel per jaar) is beschikbaar voor gemeenten om de lokale dienstverlening te versterken.

Vraag 9

Kunt u inzicht geven in hoe de Europees Sociaal Fonds (ESF+-)gelden die beschikbaar zijn gekomen voor steun aan de voedselbanken zijn besteed?

Antwoord 9

Deze gelden zijn nog niet besteed. In de wijzigingsregeling ESF+ van 13 september 2022 (Staatscourant 2022-24 085) is voor dit onderdeel van het ESF+ programma € 15,8 miljoen subsidie beschikbaar gesteld. Vanaf

⁶ sam_rapport_werkarmen_def.pdf (samenvoorallekinderen.nl)

3 oktober 2022 wordt een «open call» uitgezet waar organisaties, werkzaam op het terrein van voedselhulp, een projectplan voor kunnen indienen. De aanvrager wiens projectplan als beste wordt beoordeeld kan daarna starten met de uitvoering van dit projectplan.

Vraag 10

Welke ondersteuning kunt u bieden aan lokale organisaties en gemeenten om de toegenomen hulpvraag beter te kunnen coördineren en opvangen?

Antwoord 10

Het kabinet wil gemeenten en maatschappelijke organisaties ondersteunen om de toegenomen hulpvraag beter te kunnen opvangen. Het kabinet heeft daarom via de augustusbesluitvorming een bedrag van 200 miljoen euro vrijgemaakt voor aanvullende en incidentele inzet op het terrein van armoede en schulden in de jaren 2022, 2023 en 2024. In 2022 is 50 miljoen euro beschikbaar en in zowel 2023 als 2024 is 75 miljoen euro beschikbaar. Van de middelen voor 2022 wordt een substantieel deel (35 miljoen euro) verstrekt aan gemeenten om gerichte hulp te kunnen bieden via vroegsignalering en bijzondere bijstand. Ook stelt het kabinet middelen beschikbaar om mensen die door de gestegen energierekening in de problemen dreigen te komen gericht door te verwijzen naar de juiste hulp (o.a. via een financiële impuls aan de Nederlandse Schuldhulp Route NSR). Bovendien verstrekt het kabinet middelen aan gemeenten om studenten, die als gevolg van de stijgende prijzen in ernstige financiële problemen dreigen te komen, individuele bijzondere bijstand kunnen verstrekken.

In (de financiële bijlage bij) de Kamerbrief van 23 november jl. over het implementatieplan Aanpak geldzorgen, armoede en schulden heb ik nader inzicht gegeven in de verdeling van de middelen over 2023 en 2024⁷. Daarnaast stelt het kabinet structureel 120 miljoen euro beschikbaar voor de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden. De Kamerbrief over het implementatieplan Aanpak geldzorgen, armoede en schulden biedt ook nader inzicht in de verdeling van deze middelen over de jaren.

⁷ Kamerstuk 24 515, nr. 654, bijlage «Middelen Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor Aanpak geldzorgen, armoede en schulden»